

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (доктор філософії)</i>
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Філологія
Статус дисципліни	нормативна
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин (70 аудиторних годин (8 лекційних і 12 практичних), з яких 50 – індивідуальні, та 50 годин – СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	екзамен / реферат
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ViewSchedule.aspx?v=f76e98a1-8738-4db9-ae81-dee76c7e2b56
Мова викладання	українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	д. філол. н., проф. каф. ТППАМ, Калита Алла Андріївна, e-mail: kalitanewadd@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/MTI1NzcwMTk1NDI2?cjc=bhtqj2z

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» є формування у здобувачів таких загальних і фахових *компетентностей*:

- здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій (ЗК 3);

- володіти глибинними знаннями у галузі філології, зокрема основними концепціями, теоретичними і практичними проблемами в історії розвитку та сучасному стані наукових філологічних знань, оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку (ФК 1);

- узагальнювати й систематизувати теоретичні відомості про основні лінгвістичні школи й видатних мовознавців, а також збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх, у тому числі задля реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень (ФК 2);

- користуватися методологічною базою різних напрямів і аспектів сучасних лінгвістичних і перекладознавчих досліджень як науковим підґрунтям виконання дисертаційної роботи і формування підвалин для подальшої науково-дослідної роботи докторів філософії шляхом висвітлення глибинних принципів функціонування мови й мовлення, актуальних проблем сучасної науки про систему мови й мовлення;

-аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів (ФК 3);

- розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів (ФК 4);

- здійснювати всебічний аналіз лінгвокогнітивних та соціокультурних процесів, до моделювання та прогнозування тенденцій розвитку мовних, позамовних та мовленнєвих явищ (ФК 6);

- здійснювати інноваційне переосмислення і застосування методів інших галузей знань для реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень (ФК 8);

- оперувати концептуальними, методологічними та фактологічними знаннями щодо теоретичних, практичних, методичних питань міжкультурного спілкування (ФК 11);

- використовувати комунікативні стратегії наукового дискурсу з позиції інтенційного, діяльнісного та когнітивного підходів для ефективної реалізації поставлених цілей в рамках дослідження (ФК 14).

Предметом освітнього компонента “Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність” слугує узагальнена інформація про зміни лінгвістичних парадигм в історії лінгвістичних учень, аналіз історії методів, прийомів і процедур дослідження мови, а також формування необхідної бази у здобувачів для виконання науково-дослідної роботи.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» здобувачі зможуть:

1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових теоретичних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій (ПРН 1).

2. Планувати й виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження з філології та дотичних міждисциплінарних напрямів із використанням фахових інструментів, методів та підходів, критично аналізувати результати власних досліджень і здобутки інших науковців у контексті всього комплексу сучасних знань (ПРН 3).

3. Використовувати методологічний інструментарій різних галузей знань для реалізації завдань інноваційних міждисциплінарних досліджень (ПРН 9).

4. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, літературознавстві, перекладознавстві (ПРН 10).

5. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого, літературного та перекладознавчого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 11).

6. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного, літературного чи перекладознавчого матеріалу (ПРН 14).

7. Аналізувати лінгвокогнітивні процеси для забезпечення мети інноваційного наукового пошуку (ПРН 18).

8. Використовувати знання перекладознавчої, лінгвокогнітивної, прагматичної, соціокультурної та психолінгвістичної парадигм для оптимізації міжкультурної взаємодії (ПРН 21).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Передумовами для вивчення дисципліни «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» є успішне засвоєння освітнього компонента «Філософські засади наукової діяльності». Знання, уміння та досвід, здобуті у процесі навчання цієї дисципліни, забезпечують опанування освітніх компонентів «Методологія та організація філологічних досліджень».

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять				Контрольні заходи	
	кредитів	годин	лекційні	семінарські	індивідуальні	СРС	Реферат	Семестрова атестація
Денна	4	120	8	12	50	50	1	Екзамен

Тематичний план освітнього компонента

Розділ I. Лінгвістика в культурах Давнього і Середньовічного Сходу.

Тема 1.1. Історія лінгвістичних досліджень як розділ науки про еволюцію лінгвістичних учень. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу. Лінгвістичні знання в давній Індії.

Тема 1.2. Історія мовознавства в Китаї. Лінгвістична думка в Японії. Розвиток мовознавства в арабському Халіфаті. Мовознавство в Ірані.

Розділ II. Греко-римська мовознавча традиція як основа європейського мовознавства

Тема 2.1. Грецькі мислителі V ст. до н.е. Філософські напрями у мовознавстві давньої Греції. Мовознавство і мовознавці давнього Риму.

Тема 2.2. Мовознавство періоду середньовіччя та епохи Відродження.

Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.

Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.

Розділ III. Традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях.

Тема 3.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія.

Тема 3.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту.

Тема 3.3. Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень.

Розділ IV. Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм.

Тема 4.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика.

Тема 4.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія.

Тема 4.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія.

Тема 4.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика.

Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К.: Фитосоціоцентр, 1999. 148 с.

2. Удовиченко Г.М. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Київ: Вища школа, 1980. 215 с.

Допоміжна література:

3. Булаховський Л.А. Александр Афанасьевич Потебня. Киев, 1952.

4. Калита А.А. *Енергетика мовлення*. Київ: Кафедра, 2016. 292 с.

5. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2006. 464 с. (Альма-матер).

5. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. Київ: ВПЦ Київський університет, 2007. Ч.1. 99 с.

6. Вступ до мовознавства: навчальний посібник / [За ред. І.О. Голубовської]. Київ: ВПЦ Київський університет, 2010. Ч.2. 223 с.

7. Мартинюк А.П. *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна 2012. 296 с.

9. Перебийніс В.І. *Статистичні методи для лінгвістів*. Вінниця: Нова книга, 2001. 168 с.

10. Піхтовнікова Л.С., Домброван Т.І., Єнікеєва С.М., Семенець О.О. *Лінгвосинергетика*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 296

11. Платон. Кратил <http://www.nsu.ru/classics/bibliotheca/plato01/krati.htm>

12. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.

13. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. Київ: ОКО, 1996. 416 с.

14. Croft W., Cruse D.A. *Cognitive linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 356 p.

15. Crystal D. *A Little Book of Language*. Yale: Yale University Press, 2011. 272 p.

16. Deutscher G. *The Unfolding of Language: An Evolutionary Tour of Mankind's Greatest Invention*. Metropolitan Books, 2005. 368 p.

17. Eco U. *The Search for the Perfect Language*. Wiley-Blackwell, 1995. 396 p.

18. Fauconnier G. *Mappings in thought and language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 205 p.

19. Joseph J. E. *From Whitney to Chomsky: Essays in the History of American Linguistics*. John Benjamins Publishing, 2002. 240 p.

20. Hockett, C. F. *A Course in Modern Linguistics*. Macmillan, 1960. 621 p.

21. Langacker R.W. *Foundations of cognitive grammar*. Stanford: Stanford University Press, 1987. Vol. 1: Theoretical prerequisites. 516 p.

22. Moor T., Carling C. *Understanding language: Towards post-Chomskyan linguistics*. London: Macmillan, 1982. 225 p.

23. Robins R. H. *A Short History of Linguistics*. Longman, 1997. <http://A Short History of Linguistics - R.H. Robins - Google Книги>

24. Saussure F. *Course in General Linguistics*. Columbia University Press, 1959. <http://Course in General Linguistics - Ferdinand de Saussure - Google Книги>

25. Seuren P. A. M. *Western Linguistics: An Historical Introduction*. Wiley-Blackwell, 1998.

26. Trask R. L. *Historical Linguistics*. Arnold, 1996. <http://Trask's Historical Linguistics - Robert McColl Millar, R L Trask - Google Книги>

27. Trudgill P. *Sociolinguistics. An introduction to language and society*. London: Penguin books, 2000. 201 p.

28. Young M.W. Malinowski's last word on the anthropological approach to language. *Pragmatics*. 2011. No. 21. P. 1-22.

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, в електронному кампусі та у Google Classroom.

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, необхідні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського і світового науково-освітнього простору фахівців ступеня доктора філософії з філології, здатних до самостійної науково-дослідної, науково-інноваційної, організаційно-управлінської, перекладацької та педагогічної діяльності в галузі гуманітарних наук. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого й антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення науково-дослідної (пошук, систематизація і критичний аналіз інформації) та перекладацької (перед- і постперекладацький аналіз, перекладацькі прийоми й техніки) діяльності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються такі методи навчання: 1. Проблемно-пошуковий метод. 2. Інтерактивні методи (дискусії, мозковий штурм, метод проєктів). 3. Дослідницький метод. 4. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. 5. Самостійна робота.

Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними факторами мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність».

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Аудиторні години (за РНП)
1	<p>Розділ I. Лінгвістика в культурах Давнього і Середньовічного Сходу.</p> <p>Тема 1.1. Історія лінгвістичних досліджень як розділ науки про еволюцію лінгвістичних учень. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу. Лінгвістичні знання в древній Індії.</p> <p>Лекція 1. Історія лінгвістичних досліджень як розділ науки про еволюцію лінгвістичних учень. Її визначення, об'єкт, предмет, мета, завдання й методи дослідження. Базові поняття історії лінгвістичних досліджень. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу (3-е-1-е тис. до н.е.) (Шумер, Давній Єгипет, Месопотамія, Фінікійці, «Біблія»). Лінгвістичні знання в древній Індії. Лінгвофілософські погляди давньоіндійських граматистів [1, с. 9-41; 2, с. 5-9].</p> <p>СРС: Тема 1.1. Теорії походження мови і письма. Граматика після Паніні. [1, с. 9-41; 2, с. 5-9; 24].</p>	2

2	<p>Тема 1.1. Історія лінгвістичних досліджень як розділ науки про еволюцію лінгвістичних учень. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу. Лінгвістичні знання в древній Індії.</p> <p>Практичне заняття 1. Історія лінгвістичних досліджень як розділ науки про еволюцію лінгвістичних учень. Її визначення, об'єкт, предмет, мета, завдання й методи дослідження. Базові поняття історії лінгвістичних досліджень. Уявлення про мову в культурах давнього Близького Сходу (3-е-1-е тис. до н.е.) (Шумер, Давній Єгипет, Месопотамія, Фінікійці, «Біблія»). Лінгвістичні знання в древній Індії. [1, с. 9-41; 2, с. 5-9; 24].</p> <p>СРС: Тема 1.1. Лінгвофілософські погляди давньоіндійських граматистів [1, с. 9-41; 2, с. 5-9].</p>	2
3	<p>Тема 1.2.</p> <p>Індивідуальне заняття 1. Історія мовознавства в Китаї. Лінгвістична думка в Японії. Розвиток мовознавства в арабському Халіфаті. Мовознавство в Ірані [1, с. 9-41; 2, с. 12-14].</p> <p>СРС: Тема 1.2. Лексикографічна праця «Диван турецьких мов» Махмуда аль Кашгарі. Особливості вивчення фонетичних, лексичних і синтаксичних явищ в арабській мовознавчій культурі [1, с. 9-41; 2, с. 12-14].</p>	2
4	<p>Розділ II. Греко-римська мовознавча традиція як основа європейського мовознавства</p> <p>Тема 2.1. Грецькі мислителі V ст. до н.е. Філософські напрями у мовознавстві давньої Греції. Мовознавство і мовознавці давнього Риму.</p> <p>Індивідуальне заняття 2. Грецькі мислителі V ст. до н.е. (Гомер, Гесіод, Геракліт, Парменід, Демокріт, Протагор, Антисфен, Платон, Арістотель, стоїки). Александрійська граматична школа («Грамматика» Діонісія Фракійця. Грамматична теорія Аполлонія Дискола). Філософські напрями у мовознавстві давньої Греції [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 20; 24].</p> <p>СРС: Тема 2.1. Філософські школи епохи еллінізму [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 20].</p>	2
5	<p>Тема 2.1. Грецькі мислителі V ст. до н.е. Філософські напрями у мовознавстві давньої Греції. Мовознавство і мовознавці давнього Риму.</p> <p>Практичне заняття 2. Мовознавство і мовознавці давнього Риму: Марк Теренцій Варрон, Луцій Акцій, Марк Туллій Цицерон, Гай Юлій Цезар, Лукрецій, Веррій, Пліній, Квінтіліан, Донат, Присціан [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 13; 20]</p> <p>СРС: Тема 2.1. Філософські напрями у мовознавстві давньої Греції. [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 13; 18].</p>	2
6	<p>Тема 2.2. Мовознавство періоду середньовіччя та епохи Відродження.</p> <p>Індивідуальне заняття 3. Інтерес до класичної і семітської філології. Розвиток лексикографії. Раціоналізм і сенсуалізм. Г. В. Лейбніц. Грамматика Пор-Рояля. [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 8].</p> <p>СРС: Тема 2.2. Видання граматик у XV-XVII ст. [1, с. 42-51; 2, с. 43-141; 13].</p>	2
7	<p>Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.</p> <p>Індивідуальне заняття 4. Зародження історичного і порівняльного методів. Ф. Шлегель. Франц Бопп як дослідник мов індоєвропейської сім'ї. Яков Грімм як основоположник порівняльної граматики мов германської групи [1, с. 114-129; 2, с. 70-81; 13; 21].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Лінгвістичні погляди М. В. Ломоносова [1, с. 114-129; 13]</p>	2
8	<p>Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.</p> <p>Індивідуальне заняття 5. Лінгвістичні погляди Расмуса-Крістіана Раска. Перші розвідки історичної фонетики слов'янських мов (О.Х. Востоков) [1, с. 114-129; 2, с. 70-81; 13; 21].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Лінгвістичні праці Р.-К. Раска [1, с. 114-129; 13]</p>	2

9	<p>Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.</p> <p>Індивідуальне заняття 6. Філософія мови Вільгельма Гумбольдта. Компаративістика в германських мовах. [1, с. 114-129; 8, с. 50-61].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Порівняльне й історичне мовознавство на початку ХІХ ст. [1, с. 114-129; 13; 25].</p>	2
10	<p>Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.</p> <p>Індивідуальне заняття 7. Наукова діяльність А. Шлейхера. М. Мюллер про зв'язок мови з природою та історією. Лінгвістично-психологічна теорія Г. Штейнталя [1, с. 114-129; 8, с. 50-61].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Порівняльне й історичне мовознавство на початку ХІХ ст. [1, с. 114-129; 13; 25].</p>	2
11	<p>Тема 2.3. Зародження історичного і порівняльного методів.</p> <p>Практичне заняття 3. Лінгвістично-філософські погляди О.О. Потебні.</p> <p>Мовознавчі погляди В. Вундта. З історії формування молодогограматизму (К. Бругман, Г. Остгоф, Г. Пауль, Б. Дельбрюк) [1, с. 114-129].</p> <p>СРС: Тема 2.3. Мовознавчі погляди Карла Вернера [1, с. 114-129].</p>	2
12	<p>Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.</p> <p>Індивідуальне заняття 8. Московська школа (П.Ф. Фортунатов, О. О. Шахматов,). Казанська школа (І.О. Бодуен де Куртене, М. В. Крушевський, В. О. Богородицький), Харківська школа. [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258]</p> <p>СРС: Тема 2.4. Женевська школа (Ш. Баллі) [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258].</p>	2
13	<p>Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.</p> <p>Індивідуальне заняття 9. Італійська неолінгвістика. «Ареальна лінгвістика» (В. Пізані, Дж. Бонфанте, М. Бартолі і Дж. Бертоні). Розвиток лінгвістичних концепцій Ф. де Соссюра у працях зарубіжних мовознавців. Соціологічний напрям (А. Мейє, Ж. Вандрієс). [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258; 25]</p> <p>СРС: Тема 2.4. Женевська школа (А. Сеше) [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258].</p>	2
14	<p>Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.</p> <p>Індивідуальне заняття 10. Структурна лінгвістика. Копенгагенська школа структуралістів. Глосематика (Л. Ельмслев, Х. Ульдалль, О. Єсперсен).</p> <p>Дескриптивна школа. Американська різновидність структуралізму (Ф. Боа, Е. Сепір, Л. Блумфільд). Ноам Хомський. [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Мовознавство радянського періоду (Л.В. Щерба, В.А.Богородицький, Е. Д. Поліванов, Д. Н. Ушаков, А. М. Пешковський). [1, с. 278-294; 2, с. 70-168; 3, с. 244-258].</p>	2
15	<p>Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.</p> <p>Індивідуальне заняття 11. Празька лінгвістична школа (В. Матезіус, Б. Гавранек, В. Скалічка, Ф. Травнічек, М. Трубецькой, Р. Якобсон, С. Карцевський, Єжи Курилович) [1, с. 70-168; 16; 18].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Мовознавство радянського періоду (О.О.Реформатський, В.А. Звєгінцев) [1, с. 70-168].</p>	2
16	<p>Тема 2.4. Мовознавство у 20 ст.</p> <p>Індивідуальне заняття 12. Лондонська школа структуралізму (Дж. Ферс, Ст. Аллен, Р. Робінс, М. Холлідей) [1, с. 70-168; 16; 18].</p> <p>СРС: Тема 2.4. Мовознавство радянського періоду (І. Ю. Крачковський, Л. А. Булаховський, В.В. Виноградов) [1, с. 70-168].</p>	2
17	<p>Розділ III. Традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях.</p> <p>Тема 3.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія.</p>	2

	<p>Лекція 2. Сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Характеристика порівняльно-історичної та системно-структурної мовознавчих парадигм. Лінгвометодологія: ключові поняття. [1, с. 10-64].</p> <p>СРС: Тема 3.1. Представники порівняльно-історичної мовознавчої парадигми [1, с. 10-64].</p>	
18	<p>Тема 3.1. Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія.</p> <p>Індивідуальне заняття 13. Сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій порівняльно-історичної системно-структурної мовознавчих парадигм. Ключові поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема [1, с. 10-64; 14].</p> <p>СРС: Тема 3.1. Представники порівняльно-історичної мовознавчої парадигми [1, с. 10-64].</p>	2
19	<p>Тема 3.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту.</p> <p>Лекція 3. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики [1, с. 430-475, 482-531, 550-625].</p> <p>СРС: Тема 3.2. Представники функціонально-комунікативної мовознавчої парадигми [1, с. 550-625].</p>	2
20	<p>Тема 3.2. Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту.</p> <p>Індивідуальне заняття 14. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій функціонально-комунікативної лінгвістичної парадигми, прагматики, дискурсивної лінгвістики та лінгвістика тексту [1, с. 430-475, 482-531, 550-625].</p> <p>СРС: Тема 3.2. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики [1, с. 36-48, 106-113, 525-531].</p>	2
21	<p>Тема 3.3. Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень.</p> <p>Лекція 4. Антропоцентрична парадигма як методологічна матриця сучасних лінгвістичних досліджень. Систематизація провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень [1, с. 22-34; 11].</p> <p>СРС: Тема 1.3. Підходи до визначення поняття «мовна особистість» [1, с. 22-34].</p>	2
22	<p>Розділ IV. Розділ 2. Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм.</p> <p>Тема 4.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика.</p> <p>Прктичне заняття 4. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій психо-, нейро-, психопатолінгвістики [1, с. 188-241, 688-692; 6].</p> <p>СРС: Тема 4.1. Категорійно-поняттєвий апарат гендерної лінгвістики [1, с. 323-335].</p>	2
23	<p>Тема 4.1. Психолінгвістика. Нейролінгвістика. Психопатолінгвістика. Гендерна лінгвістика.</p> <p>Індивідуальне заняття 15. Психолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення. Проблеми породження, сприйняття й розуміння мовлення у площинах психо-, нейро- й гендерної лінгвістики [1, с. 188-245; 7].</p>	2

	СРС: Тема 4.1. Американські школи психолінгвістики: дескриптивізм і генеративізм [1, с. 192-203].	
24	Тема 4.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія. Індивідуальне заняття 16. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій соціо- та лінгвокультурології [1, с. 252-307, 316-359; 11]. СРС: Тема 4.2. Категорійно-поняттєвий апарат етнолінгвістики [1, с. 252-262].	2
25	Тема 4.2. Соціолінгвістика. Етнолінгвістика. Лінгвокультурологія. Практичне заняття 5. Проблема мовної норми, варіативності та соціальної диференціації мов. Співвідношення мови й культури, культурна ідентичність, етнокультурна компетенція [1, с. 316-359; 11]. СРС: Тема 4.2. Проблеми міжкультурної комунікації [1, с. 273-616].	2
26	Тема 4.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія. Індивідуальне заняття 17. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій когнітивної лінгвістики й лінгвоконцептології [1, 365-421; 3; 7; 8]. СРС: Тема 4.3. Представники когнітивної лінгвістики [1, с. 365-421; 3; 7; 8].	2
27	Тема 4.3. Когнітивна лінгвістика. Лінгвоконцептологія. Індивідуальне заняття 18. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій когнітивної лінгвістики й лінгвоконцептології. Підходи до визначення концепту. Прототипна семантика. Когнітивне моделювання. Концептуальний аналіз [1, с. 365-421; 3; 7; 8]. СРС: Тема 4.3. Когнітивна семантика [1, с. 365-421; 3; 7; 8].	2
28	Тема 4.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика. Індивідуальне заняття 19. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій прикладної лінгвістики [1, 640-602; 4]. СРС: Тема 4.4. Категорійно-поняттєвий апарат лінгвостатистики [1, с. 640-644; 4].	2
29	Тема 4.4. Прикладна лінгвістика. Лінгвостатистика. Індивідуальне заняття 20. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Корпусна лінгвістика. Прикладне спрямування перекладознавства. Статистичні методи в лінгвістичних дослідженнях [1, с. 640-644; 4]. СРС: Тема 2.4. Судова (кримінальна) лінгвістика [1, с. 692-693].	2
30	Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення. Індивідуальне заняття 21. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій біо-, онтолінгвістики [1, с. 640-702]. СРС: Тема 2.5. Категорійно-поняттєвий апарат еколінгвістики [1, с. 640-644].	2
31	Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення. Індивідуальне заняття 22. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій лінгвостинергетики [3; 5; 6]. СРС: Тема 4.5. Категорійно-поняттєвий апарат мультимодальної лінгвістики [3; 5; 6].	2

32	<p>Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення.</p> <p>Індивідуальне заняття 23. Категорійно-поняттєвий апарат, основні теоретичні принципи, положення та методологічний інструментарій енергетичної теорії мовлення [3; 5; 6].</p> <p>СРС: Тема 4.5. Категорійно-поняттєвий апарат мультимодальної лінгвістики.</p>	2
33	<p>Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення.</p> <p>Індивідуальне заняття 24. Коло питань та перспективи лінгвоенергетичних досліджень [3; 4].</p> <p>СРС: Тема 4.5. Проблематика лінгвосинергетичних розробок в українській і зарубіжній філології [5; 6].</p>	2
34	<p>Тема 4.5. Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень: біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика, мультимодальна лінгвістика, енергетична теорія мовлення.</p> <p>Індивідуальне заняття 25. Коло питань та перспективи досліджень з мультимодальної лінгвістики [3; 4].</p> <p>СРС: Тема 4.5. Проблематика мультимодальної стилістики в українській і зарубіжній філології [5; 6].</p>	2
35	Практичне заняття 6. Захист рефератів.	2
	Всього:	70

6. Самостійна робота студента

Вивчення дисципліни включає такі види самостійної роботи:

- підготовка до лекційних занять;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка до індивідуальних занять;
- підготовка до написання реферату;
- підготовка до екзамену.

Рекомендований час на підготовку до лекційного заняття 1 год. СРС; семінарського – 4 год. СРС; індивідуального – 2 год. СРС; екзамену – 30 год. СРС.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування семінарських занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед семінарським заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдіску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдіску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого

тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – 1 тиждень з моменту отримання. Завдання, подані на перевірку після закінчення зазначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом терміну, визначеного цим силабусом, з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше передостаннього семінарського заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компонента не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Використання інструментів штучного інтелекту. Університет підтримує раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, але за умови врахування важливих аспектів використання таких інструментів, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності. Під час використання інструментів ШІ слід керуватися Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедурі деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням

про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за РСО першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на лекційних, семінарських та індивідуальних заняттях, а також за написання модульної контрольної роботи (МКР) в кінці семестру. *Рейтинг* здобувачів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) роботу на 5 практичних заняттях (на 6-му занятті – захист рефератів) – 15 балів;
- 3) роботу на 25 індивідуальних заняттях – 25 балів;
- 4) захист реферату (на 6-му семінарському занятті) – 10 балів.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	9%	3	5	15
2.	Робота на індивідуальних заняттях	12%	1	25	25
3.	Захист реферату	27%	10	1	10
4	Екзамен	50%	50	1	50
	Всього				100

Максимальна загальна кількість балів, які може отримати студент по закінченні вивчення освітнього компонента «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» становить 100 балів.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1 Відповіді на семінарських заняттях

Мета семінарських занять полягає у застосуванні на практиці отриманих здобувачем знань. Оцінювання знань, умінь та навичок слухачів на семінарських заняттях складається з перевірки їхньої лінгвістичної компетенції у межах питань, що виносяться на обговорення, а також рівня умінь застосовувати знання під час аналізу лінгвістичної думки різних періодів розвитку мовознавства. **Ваговий бал – 3**, максимальна кількість балів на семінарських заняттях становить $5 \times 3 = 15$ балів.

Критерії оцінювання:

- відмінно» (2,7 – 3 бали) – повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання, вичерпна характеристика історичної події, її ваги для подальшого розвитку мовознавства, окреслення дат і персоналій, ґрунтовне і коректне пояснення лінгвістичного напрямку, вільне володіння матеріалом, активна участь в обговоренні інших питань семінарського заняття; відповідь на поставлені викладачем додаткові запитання (не менше 90% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань семінарського заняття;
- «добре» (2,3 – 2,6 бали) – неповна відповідь на теоретичні питання, коректне, але непослідовне висвітлення подій, течій і персоналій, притаманних конкретному історичному періоду розвитку мовознавства, відсутність коментаря щодо їхнього впливу на подальший розвиток лінгвістичної думки; активна участь в обговоренні інших питань семінарського заняття (не менше 75% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань семінарського заняття;
- «задовільно» (1,8 – 2,2 бали) – часткове висвітлення одного з теоретичних питань, без наведення інформації щодо персоналій і праць конкретного історичного періоду розвитку

мовознавства, пасивна участь в обговоренні дискусійних питань (менше 60% потрібної інформації);

- «незадовільно» (0 балів) – не висвітлене питання або відсутність відповіді.

2. Відповіді на індивідуальних заняттях

Ваговий бал – 1, максимальна кількість балів на індивідуальних заняттях становить $1 \times 25 = 25$ балів.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» (0,9 – 1 бали) – повне і ґрунтовне розкриття у письмовій формі теоретичних питань, вичерпна характеристика історичної події, її ваги для подальшого розвитку мовознавства, окреслення дат і персоналій, ґрунтовне і коректне пояснення лінгвістичного напрямку, вільне володіння матеріалом, активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття; відповідь на поставлені викладачем додаткові запитання (не менше 90% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;
- «добре» (0,75 – 0,8 бали) – неповна відповідь у письмовій формі на теоретичні питання, коректне, але непослідовне висвітлення подій, течій і персоналій, притаманних конкретному історичному періоду розвитку мовознавства, відсутність коментаря щодо їхнього впливу на подальший розвиток лінгвістичної думки; активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття (не менше 75% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;
- «задовільно» (0,6 – 0,7 бали) – часткове висвітлення у письмовій формі одного з теоретичних питань, без наведення інформації щодо персоналій і праць конкретного історичного періоду розвитку мовознавства, пасивна участь в обговоренні дискусійних питань (менше 60% потрібної інформації);
- «незадовільно» (0 балів) – не висвітлене питання або відсутність відповіді.

3. Написання реферату.

Кредитний модуль передбачає написання та захист реферату за тематикою робочої програми. **Ваговий бал за реферат: 10 балів**

Критерії оцінювання реферату:

«відмінно» – 9 – 10 балів –	тему розкрито повністю; зміст цілком відповідає темі реферату; наявні графічні (схеми, рисунки, таблиці) узагальнення змісту реферату; ураховано вплив розглядуваного напрямку, теорії чи школи на сучасні мовознавчі розробки; подано власну оцінку результатів наукових здобутків досліджуваного питання та окреслено його перспективу; матеріал проаналізований коректно; одержані результати достовірні й систематизовані; висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань; коректно оформлений список використаних джерел;
«добре» – 7,5 – 8 балів –	поверхово проаналізовані літературні джерела, але тему при цьому розкрито; недостатньо використані інформаційні матеріали; висновки нечіткі; коректно оформлений список використаних джерел;
«задовільно» – 6 – 7 балів –	робота не містить аналізу підходів до висвітлення проблеми; спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; є зауваження щодо оформлення роботи;
«незадовільно» – 0 балів –	зміст роботи не відповідає темі; аналіз виконаний поверхово; у роботі переважають описовість і

реферативність, відсутня системність; висновки недостовірні; наявні суттєві огріхи в оформленні роботи.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль. Оскільки робочим навчальним планом у першому семестрі передбачено 13 тижнів навчання, то проводиться лише перша атестація на 8 тижні. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу здобувача не менше 50% від максимально можливого на час атестації. Максимальна кількість балів на першій атестації є сума балів за: роботу на 1 семінарському занятті (3 бали x 1 = 3 бали) та на 5 індивідуальних заняттях (1 бал x 5 = 5) – максимально 8 балів. Таким чином, з першої атестації здобувач отримує “задовільно”, якщо його поточний рейтинг буде не менше 4 балів.

Критерій		Перша атестація
Термін календарного контролю		7-8-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 4 бали

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

Умови допуску до семестрового контролю. Рейтинг з освітнього компонента складає **100** балів. Умовою зарахування освітнього компонента є отримання студентом не менше 50% рейтингу, а також **позитивна** оцінка за **реферат**.

Бали за екзамен сумуються з балами, отриманими здобувачами впродовж семестру, і отримана в результаті рейтингова оцінка є остаточною.

Екзамен проводиться в усній формі і передбачає перевірку теоретичної підготовки здобувачів (відповідь на 2 теоретичні питання). Оцінювання компетенції здобувачів здійснюється на основі таких критеріїв:

Ваговий бал за кожне з завдань – 25 балів.

“відмінно” – виставляється за коректний та вичерпний огляд конкретного історичного періоду в розвитку лінгвістичних вчень, характеристика представників певних напрямів і течій, аналіз їхніх праць, виклад сутності ідей та їхнє інтерпретування з погляду сучасного мовознавства, аналіз впливу тогочасної лінгвістичної думки на подальший розвиток лінгвістики – 22,5 – 25 балів.

“добре” – коректний, але непослідовний огляду конкретного історичного періоду в розвитку лінгвістичних вчень, а також відсутності детального коментаря щодо сутності тогочасних лінгвістичних поглядів та їхнього впливу на подальший розвиток мовознавства – 22,5 – 18,75 балів;

“задовільно” – неповна або некоректна інтерпретація лінгвістичних поглядів конкретного періоду розвитку мовознавства, а також недостатній рівень обізнаності з працями його представників; – 18,75 – 15 балів;

“незадовільно” – некоректна відповідь на теоретичне питання, або її повна відсутність - 0 балів.

Підсумкові бали переводяться до оцінки згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На екзамен винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено професором кафедри ТППАМ д. філол. н. Калитою А.А.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол №15 від 22.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЛ (протокол № 12 від 24.06.2024 р.)